

Kívül-belül természetesen

A faépítészetnek több száz éves emlékeivel találkozhatunk a világban. Különösen híresek a földrengésbiztos Japán faépületek, kínai pagodák, német Fachwerk-házak, az amerikai, kanadai, skandináv vagy az erdélyi rönk- és gerendaházak. A hazai faépítészetnek is szép emlékei vannak – a turistavándi vízimalom, a szabolcsi falvak fatemplomai, harangtornyai, szárazmalmái, melyek a híres erdélyi faépítéssel azonos szellemben és minőségben készültek. Ezek a tradícióik azonban a második világháború után feledésbe merültek.

A modern faházépítést – mint a legtöbb szakmát – most tanuljuk újra, és a faházban való életről sem sok tapasztalata van az embereknek. Bár szinte minden épületben találkozunk fával, attól legtöbbször idegenkednek, hogy az egész házuk fából készüljön. Sok faház, különösen sok favázas könnyűszerkezetes épület valóban barakk jellegű, ideiglenes építménynek tűnik, s gyakran nem is illenek a környezetükbe.

Pedig a valódi faház egészséges, egészségesebb, mint a legtöbb mai építőanyag.

A faház él, lélegzik és a természet közelségének érzetét kelti. Más építőanyaghoz képest a fának a legjobbak a hőszigetelési paraméterei, gyorsan felfűthető. Állandóan szinten tartja, szabályozza a páratartalmat, szűri, tisztítja a levegőt, és igazolhatóan erősíti az immunrendszert. A fa, mint természetes, statikusan nem feltöltődő anyag nem zavarja a természetes

elektromos és mágneses mezőket. A faház erős, önálló szerkezet, földrengésbiztosabb más építési módoknál. A fa alapanyag bármely építési technológiával kombinálható.

Faházat lakozni?

Bűn lenne. A fa fent vázolt pozitív élettani, ökológiai tulajdonságai szinte teljesen megszűnnek, ha a fát egy összefüggő, párazáró műanyag filmmel kezeljük, azaz lelakkozzuk. Szerencsére egyre többen gondolkodunk így.

Sokféle oka lehet annak, hogy valaki fából akarjon építkezni. A faház romantikus, hangulatos, bensőséges, otthonos. Gyerekkori élmények, az erdő és a vadászházak romantikája, a természet végtelen szeretete, nyugalomra vágás. És az is biztos, hogy aki faházat épít, az átlagnál jobban szereti a fát.

A képeken illusztrációként szereplő faház olyan környezetbe került, ahová való: egy erdei tisztásra. Természetszerető tulajdonosai nem véletlenül építették természetes anyagból, és kezeléséhez is csak egészségre és környezetre ártalmatlan anyagot szerettek volna használni. Úgy gondolták, a ház és a hely szelleméhez, valamint igényeikhez is a természetes, környezetbarát védelem illik. Végül a házban és a ház körül található minden

fafelület kezeléséhez AURO-termékeket használtak.

Megelőző favédelem – Nr.111 Bóros favédő szer

A faanyag gomba és rovarkárosítók elleni védelmének legjobb módja a szárítás. 20–22% fanedvesség alatt a gombák elpusztulnak, illetve fogyaszthatatlan számukra a fa. Ha száraz fát építünk be, akkor már csak az a feladat, hogy biztosítsuk, hogy a fa a beépítés után is száraz maradjon, illetve ha nedvességet venne fel, rövid idő alatt ki tudjon száradni. Ez a szerkezeti favédelem: a faszervezeteket védeni kell a nedvességtől (csapadék, talajnedvesség, használati víz stb.). A következő szerkezeti favédelmet semmilyen vegyszer nem pótolhatja. Sokkal olcsóbb is, mint a kémiai védelem. Ráadásul folyik azon törvény előkészítése az EU-ban, amely megtiltana bármely kémiai alapú fakonzerváló vegyszer alkalmazását olyan helyiségekben, amelyekben emberek tartózkodnak, illetve szigorúan korlátozná ilyen vegyszerek forgalmazását magánszemélyek részére. Azok a vegyszerek, melyek egy rovar, gombát elpusztítanak, az épület használatára sem ártalmatlanok. A legtöbb kémiai favédő szer mérgező, valószínűleg veszélyes vegyipari melléktermékekből készülnek – nem lakóterbe valók.

A farontó gombák és rovarok nem az ellenségeink – a természet rájuk szabta

feladatát végzik: eltakarítják az útból azt a faanyagot, amely az ember számára már nem hasznos. Az anyagok természetes kőrforgásának hasznos kis munkásai. Ha a fát jól használjuk, jól építjük be, nem támad rá gusztusuk.

A bóros favédő szer egy börtartalmú só, méreganyagot nem tartalmaz, csak élvezhetetlenné teszi a fát a gombák és rovarok számára. A már a faanyagban lévő gomba csak biocid-szerekkel – az élő szervezeteket pusztító mérgekkel pusztítható. A mélyen a fába telepedett rovarokat a felületi kezelés nem nagyon zavarja. Ezeket csak úgy lehetne elpusztítani, ha e mellett még hetekre légmentesen be is csomagolnák a fát, azaz befojtanák őket.

A ház kivitelezője azért tartotta fontosnak a bóros favédő szer használatát, mert fennállt a veszélye, hogy a fa nedvességtartalma átmenetileg 20% fölé nő, és a faanyag befülled. Az építéshez használt műszáritott faanyag ellenére előfordulhatott volna, hogy mielőtt a ház tető alá kerül, egy többnapos esőben annyira megázik, hogy nyirkos felületén megtelepednek a kékülést okozó gombák. Ráadásul itt az építés ősszel, magas páratartalomnál, árnyékos, nyirkos erdei körülmények közt zajlott. Hajnalonként minden úszott a vízben, napközben pedig csak lassan száradt.

A bóros favédő szer egy finom fehér só, melynek vizes oldatával kezelik a fát. Ez a só csapadék hatására kioldódik a fa felületéről, ezért valamivel védeni kell a kimosódástól.

Kimosódás elleni védelem és belső kezelés – Nr.117 Speciális alapozó

A kimosódás elleni védelemre olyan anyagot kellett választani, mely megvédi a gerendákat a csapadéktól, a hajnali páralecsapódástól, és a kültéri vizes lazúr is rákenhető. Az is szempont volt, hogy ha már többletköltséget okozunk a biztonság érdekében, valami plusz hasznunk is legyen belőle, legalább oldjuk meg ezzel a beltéri kezelést is. A speciális alapozó így kiváltotta olaj-viasz emulziót (Nr.129), melyet egyébként használtunk volna, így már csak a külső oldalon tűnik többletköltségnek. Mint később kiderült, így azonban lazúrból is sokkal kevesebb fogyott. A 3 rétegre számolt 90 liter helyett kb. 50 liter fogyott.

Ezzel a sűrű mézszerű olajjal közvetlenül a sóoldat száradása után átkentek minden alkatrészt az összeépítés előtt. Ha valaki ugyanezt a technológiát választja, vigyázzon a megfolyásokra, mert ott a lazúr kevésbé fed!

Külső kezelés – Nr.160 Falazúr

A külső kezelés a ház összeszerelése után következett, mikor a ház már tető alatt volt. A vízzel hígítható természetes gyantaolaj lazúr UV- és vízálló, lélegző, páraáteresztő és nagyon könnyen felújítható felületet ad. Különösen ez az utóbbi szempont az, ami a faházépítőknek szimpatikus, hiszen egy egész ház felújításánál nem mindegy, hogy az egyszerű átkenéssel, vagy csak csiszolás után felújítható-e.

Belső kezelés – Nr.129 Olaj-viasz impregnáló (2:1)

A faházak kezelésére legelterjedtebb lakkozás tulajdonképpen nem felel meg az építési előírásoknak sem, mely meghatározza, hogy „...Faanyagú teherhordó szerkezeten, annak légzését gátló bevonat, burkolat nem alkalmazható...” (OTÉK 59. § /3), ráadásul: „...Az egészségre és a környezetre káros hatású anyagot, szerkezetet, berendezést építési célra felhasználni nem szabad...”.

A lélegzés, páraáteresztés egyre fontosabb elvárás az építőanyagokkal szemben. Különösen nagy kár egy olyan anyagnál, melynél ez természet adta előnyös tulajdonság, lakkkal, műanyag bevonattal lefojtani. A kezeletlen vagy lélegző bevonattal kezelt fa rengeteg nedvességet tud tárolni és leadni, mindig egészséges klímát biztosítva ezzel. Az AURO minden festéke páraáteresztő. Azon belső részek kezeléséhez, melyek nem tartoztak a ház szerkezetéhez, és a már tető alatt lévő házba lettek beépítve (mennyezetburkolatok, belső ajtók stb.), az egyszerűen használható, egy rétegben is megfelelő védelmet nyújtó kettő az egyben terméket választottuk.

Hajópadló kezelése – Nr.123 Fa-keményolaj + Nr.171 Keményviasz

Az emeleten található vörösfenyő hajópadló kezelése két réteg olajozással és egy keményviasszal történt, a korábbi cikkeinkben, illetve honlapunkon ismertett módon („Hogy lesz jó? – padló”)

Ablakok, külső ajtók kezelése – Nr. 123 Fa-keményolaj

Mivel a megrendelő kívánsága az volt, hogy a vörösfenyő ajtók és ablakok kívül is saját színükben maradjanak, a kezelést 2 réteg olajozással készült. Az ablakok felfrissítése évenkénti olajos ruhás áttöréssel történik.

Külső terasz kezelése – Nr.802-81 Teak-olaj (kertibútorolaj)

A házat körülvevő vörösfenyő terasz kezelése az újság előző számában bemutatott kertibútorolajjal történt az ott ismertetett módon.

